

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 387)

Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı ve Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/612)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1116/2458

19.6.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığımıza arzı Bakanlar Kurulunca 13.3.1997 tarihinde kararlaştırılan “Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

GENEL GEREKÇE

1935 yılında 2804 sayılı Kanun ile kurulan Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, yeraltı kaynaklarımızın tespiti ve işletilmesi için gerekli altyapı bilgilerini oluşturmak üzere araştırmalar yapmakla görevlidir. Bu amaç doğrultusunda sürdürülen faaliyetlerle madencilüğimizin gelişmesine öncülük edilmiş ve ekonomiye önemli katkılar sağlanmıştır.

Ancak kuruluşundan bu yana geçen 61 yıl zarfında dünyada ve ülkemizde, gerek jeoloji ve gerekse madencilik sahasında meydana gelen değişiklikler ve gelişmeler dikkate alındığında, 2804 sayılı Kanuna MTA'nın yurt dışında iş yapmasına imkân sağlayacak bir maddenin eklenmesi günümüz şartlarında bir zorunluluk olarak görülmektedir.

MTA Genel Müdürlüğü yeraltı kaynaklarının aranması ve araştırılmasında uzun yılların bilgi birikimine sahip olduğu gibi, konu ile ilgili dünyada gelişen teknolojiyi de kısıtlı imkânları ölçütünde takip ederek çok kere uygulamaya geçirmiştir. Ayrıca eleman ve ekipman olarak da, her platformda hizmet (yurtiçi-yurtdışı) verebilecek kapasiteye sahiptir.

Diğer yandan başta Orta Asya Türk Cumhuriyetleri olmak üzere etüt ve maden arama konularındaki yurt dışı faaliyet imkânları ve bu konudaki talepler giderek artmaktadır.

MTA Genel Müdürlüğünün, yurt dışı çalışmalarını uluslararası standartlarda yapabilmesi, bu faaliyetler sırasında hızlı hareket edebilme kabiliyetine bağlıdır. Bu amaçla, Genel Müdürlüğün yurt dışında yapılacak faaliyetler için 2522 sayılı Kanuna tabi olmaksızın bağlı olduğu Devlet Bakanlığının onay ve iznine tabi olmasında yarar görülmektedir.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — “Kamu Kuruluşlarının Yurt Dışındaki İhalelere Katılması Hakkındaki 2522 sayılı Kanun” kapsamında, kamu kuruluşları yurt dışında faaliyet gösterebilmektedir. Bu kanun, yurt dışındaki faaliyetler için Bakanlar Kurulunu yetkili kılmaktadır.

Jeolojik etütler ve maden arama faaliyetleri, niteliği itibarıyla yurt içinde dahi bir takım problemler arz ederken, yurt dışındaki faaliyetler için ihalelere zamanında müracaat ve diğer kararlardaki sürat gerekliliği gibi serbest hareket imkânının sağlanması özel bir önem taşımaktadır. Madencilik alanında yurt dışı faaliyet imkânlarının artarak gelişmesi de göz önüne alındığında, her defasında Bakanlar Kurulu kararına müracaat etme ve karar istihali konusunda zaman kaybetme yeri-ne Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün yurt dışında yapacağı faaliyetlerle ilgili olarak bağlı olduğu Devlet Bakanlığının izin vermeye yetkili kılınması söz konusu faaliyetlere işlerlik kazandıracaktır.

Bugün bir çok Devlet Kuruluşu hem ülkemizde hem de diğer komşu ülkelerde faaliyetlerini artırırken, Genel Müdürlüğün kendi konuları içerisinde dış ülkelere açılması ya da dış ülkelerde faaliyette bulunan firmalarla ilmî ve ameli işbirliğinde bulunması zaruretinin takdirden uzak tutulması gerekir.

Madde 2. — Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe açıklık getirmektedir.

Madde 3. — Bu kanun hükümlerini yürütmeye Bakanlar Kurulunun yetkili kılındığını belirtmektedir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No. : 1/612

20.10.1997

Karar No. : 1

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Bakanlar Kurulunca 19.6.1997 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 24.6.1997 tarihinde tali komisyon olarak Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilen "Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanununa Bir Ek Madde Eklenmesine Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 15.10.1997 tarihinde yaptığı 1 inci Birleşimde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Rüştü Kâzım Yücelen'in başkanlığında, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı ile Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü temsilcilerinin de katılmalarıyla incelenip, görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğümüz (MTA), ülkemizde işletmeye elverişli maden ve taşocağı alanlarının bulunup bulunmadığını araştırmak, işletilen maden ve taşocaklarının daha verimli işletilmesi için gerekli araştırmaları yapmak, bunlarla ilgili jeolojik ve jeofizik etütler, arama işleri, her türlü laboratuvar tahlil ve tecrübeleriyle fizibilite raporları hazırlamak; ayrıca madencilik sektörü için uzman teknik personel ve kalifiye işçi yetiştirmek amacıyla kurulan ve yeraltı kaynaklarının aranması ve araştırılmasında 62 yıllık bilgi birikimi, gelişen teknolojiyi yakından takip eden elemanları ile ekonomimize önemli katkılar sağlayan bir kamu kuruluşudur.

11.9.1981 tarihli ve 2522 sayılı "Kamu Kuruluşlarının Yurt Dışındaki İhalelere Katılması Hakkında Kanun" hükümleri çerçevesinde, Bakanlar Kurulu Kararı ile kamu kuruluşları yurt dışında faaliyette bulunabilmektedir. Yurt dışındaki faaliyetler için ihalelere zamanında müracaat ve diğer kararlardaki sürat gerekliliği gibi, serbest hareket imkânının sağlanması, özel bir önem taşımaktadır. Bu nedenle, madencilik alanında yurt dışı faaliyet imkânlarının artarak gelişmesi de göz önü-

ne alındığında, her defasında Bakanlar Kurulu Kararına müracaat etme ve karar istisali konusunda zaman kaybetme yerine Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün yurt dışında yapacağı faaliyetlerle ilgili olarak, bağlı olduğu Devlet Bakanlığının izin vermeye yetkili kılınması söz konusu faaliyetlere işlerlik kazandıracaktır.

Tasarı ve Gerekçesi incelendiğinde;

— Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü görev kapsamına giren yeraltı ve yerüstü kaynaklarının işletilmesi ile ilgili hizmet konularında 11.9.1981 tarihli ve 2522 sayılı Kanun hükümlerine tabi olmadan bağlı bulunduğu Bakanlık onayı ile yurt dışında, yerli ve yabancı ortaklar ile veya tek başına faaliyette bulunulabilmesinin,

— Genel Müdürlüğün, yurt dışındaki faaliyetlerinin usul ve esaslarının bağlı bulunduğu Bakanlık tarafından belirlenmesinin,

— Yurt dışında gerçekleştireceği faaliyetler için gerekli makine ve ekipmanın yurt dışına çıkarılması veya gerektiğinde yurt dışında ekipman ve makina alımı ile yurt dışında personel görevlendirilmesi gibi hususların Genel Müdürlükçe mevcut kanunlar çerçevesinde yürütülmesinin,

Amaçlandığı anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda yapılan görüşmelerde;

— Kuruluşun, yurt dışı çalışmalarda bulunmasının çok yararlı olacağı, bu nedenle yapılan düzenlemenin uygun bulunduğu, bu çerçevede değişen ve globalleşen dünya şartları göz önüne alındığında, Tasarımın ileri görüşlülüğü ifade ettiği,

— Ülkemizin ekonomik kalkınmasına katkıda bulunması açısından Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün yurt dışı faaliyetlerinin desteklenmesi gerektiği,

— Tasarımın, Kurumun gelirlerini artırıcı bir mahiyet taşıdığı, bir başka ifade ile kamu gelirlerinin artırılması ve kamu giderlerinin azaltılması doğrultusunda bir anlam ifade ettiği,

— Kurumun faaliyetlerine ilişkin yurt dışı faaliyet projelerinin titizlikle denetlenmesi ve ülkemiz kaynaklarının en rasyonel şekilde kullanılması hususunda gereken hassasiyetin gösterilmesi gerektiği,

— Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün ülkemiz yeraltı ve yerüstü kaynaklarının en verimli şekilde işletilmesi amacıyla, madencilik alanında faaliyet gösteren özel sektör kuruluşlarını da desteklemesi gerektiği,

— Kurumun faaliyetlerini en rasyonel şekilde yürütebilmesi için, gerek özel sektör, gerekse yurt dışı çalışmalarında bürokratik engellerin en aza indirgenmesine özen gösterilmesinde yarar görüldüğü, ayrıca, yurt dışı faaliyetlerinde daha serbest ve hızlı hareket edilebilmesi için, Tasarımın vakit kaybedilmeden yaşama geçirilmesi gerektiği,

Şeklinde görüş ve önerileri takiben Hükümet adına yapılan tamamlayıcı açıklamalarda,

— Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün, yurt içinde madencilik alanında etüt ve sondaj faaliyetleri yürüttüğü, bu tür faaliyetlerini ticreti mukabilinde yurt dışında da sürdürmesinde yarar görüldüğü,

— Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün, kuruluş kanununda belirtildiği gibi ticarî usuller ile yönetildiği, ayrıca, yurt dışı faaliyetlerinin sadece proje ve hizmet bazında olacağı, dolayısıyla yurt dışında Kurumun yatırımda bulunmayacağı,

— Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün özel sektör kuruluşlarının ihtiyacına cevap verebilmek amacıyla ileri teknolojiyi daima yakından takip ettiği, ancak bu konunun bir maliyetinin de bulunduğu,

— Kurumun, Bölge Müdürlüklerinde yeniden yapılanmaya gidileceği ve teknik donanımlarının tamamlanacağı,

İfade edilmiştir. Bu görüşmeleri takiben, Tasarı ve Gerekçesi Komisyonumuzca da benimsererek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının;

— 1 inci madde çerçevesinde yer alan “22.6.1935” tarihi, 2804 sayılı Kanunun yayım tarihi olması nedeniyle, Kanunun kabul tarihi olan “14.6.1935” olarak değiştirilmesi,

Çerçeve 1 inci maddesine bağlı Ek 1 inci maddesine; kanunların hazırlanmasında uygulanan esas ve usuller çerçevesinde, “2522 sayılı Kanuna” ibaresinden önce “11.9.1981 tarihli ve” ibaresinin eklenmesi ve Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğünün yurt dışında göstereceği faaliyetlerin proje ve etüt bazında olacağına açıklık getirmek maksadıyla, “Bakanlık onayı ile yurt dışında,” ibaresini takiben “işin gereği olarak,” ibaresinin ilave edilmesi suretiyle,

— Yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 nci ve 3 üncü maddeler ise aynen, kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Biltekin Özdemir</i>	<i>Metin Şahin</i>
Samsun	Antalya
Sözcü	Kâtip
<i>Hüseyin Yayla</i>	<i>Miraç Akdoğan</i>
Hatay	Malatya
Üye	Üye
İ. Ertan Yülek	<i>Mustafa Küpeli</i>
Adana	Adana
(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>Mehmet Büyükyılmaz</i>	<i>Aydın Tümen</i>
Adana	Ankara
Üye	Üye
<i>Cafer Tufan Yazıcıoğlu</i>	<i>Mustafa Çiloğlu</i>
Bartın	Burdur
Üye	Üye
Hasan Çağlayan	<i>Necati Güllülü</i>
Çorum	Erzurum
(İmzada bulunamadı)	
Üye	Üye
<i>Şamil Ayrum</i>	<i>Refik Aras</i>
Iğdır	İstanbul

Üye
Mehmet Aydın
İstanbul
Üye
Esat Bütün
Kahramanmaraş
Üye
Fethi Acar
Kastamonu
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mustafa Ünal
Konya
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mustafa Bahri Kibar
Ordu
Üye
Cevat Ayhan
Sakarya
(İmzada bulunamadı)
Üye
Mehmet Yaşar Ünal
Uşak

Üye
Ali Topuz
İstanbul
Üye
Çetin Bilgir
Kars
Üye
Nurettin Kaldırımçı
Kayseri
Üye
Süleyman Çelebi
Mardin
Üye
Ahmet Neidim
Sakarya
Üye
Ertuğrul Eryılmaz
Sakarya
Üye
Yıldırım Aktürk
Uşak

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN

KABUL ETTİĞİ METİN

MADEN TETKİK VE ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KANUNUNA BİR EK MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN

MADEN TETKİK VE ARAMA GENEL MÜDÜRLÜĞÜ KANUNUNA BİR EK MADDE EKLENMESİNE DAİR KANUN

TASARISI

TASARISI

MADDE 1. — 22.6.1935 tarih ve 2804 sayılı Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiş.

MADDE 1. — 14.6.1935 tarih ve 2804 sayılı Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü Kanununa aşağıdaki ek madde eklenmiş.

— “EK MADDE 1. — Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, görev kapsamına giren jeolojik etütler ve maden arama faaliyetleri ile ilgili iş ve hizmet konularında 2522 sayılı Kanuna tabi olmadan bağlı bulunduğu Bakanlık onayı ile yurt dışında, yerli ve yabancı gerçek ve tüzelkişilerle ortaklık kurmak suretiyle veya tek başına ücret karşılığı arama ve araştırma yapabilir. Bu faaliyetleri kontrol ve nezaret etmeye ve bu konulardaki usul ve esasları tespit etmeye bağlı olduğu Bakanlık yetkilidir.

“EK MADDE 1. — Maden Tetkik ve Arama Genel Müdürlüğü, görev kapsamına giren jeolojik etütler ve maden arama faaliyetleri ile ilgili iş ve hizmet konularında 11.9.1981 tarihli ve 2522 sayılı Kanuna tabi olmadan bağlı bulunduğu Bakanlık onayı ile yurt dışında, işin gereği olarak, yerli ve yabancı gerçek ve tüzelkişilerle ortaklık kurmak suretiyle veya tek başına ücret karşılığı arama ve araştırma yapabilir. Bu faaliyetleri kontrol ve nezaret etmeye ve bu konulardaki usul ve esasları tespit etmeye bağlı olduğu Bakanlık yetkilidir.

Bu faaliyetler nedeniyle yurt dışında görevlendirilecek kuruluş personeli hakkında 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu faaliyetler nedeniyle yurt dışında görevlendirilecek kuruluş personeli hakkında 6245 sayılı Harcırah Kanunu hükümleri uygulanır.

Bu iş ve hizmetlerde kullanılacak, kuruluşa ait makina ve ekipman ile işletme malzemeleri Gümrük Kanunu ve Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak yurt dışına çıkarılabilir, gerektiğinde yurt dışından satın alınan bu kabil makina ve ekipman ülkeye getirilebilir.

Bu iş ve hizmetlerde kullanılacak, kuruluşa ait makina ve ekipman ile işletme malzemeleri Gümrük Kanunu ve Türk Parasının Kıymetini Koruma Kanunu hakkındaki mevzuat hükümlerine uygun olarak yurt dışına çıkarılabilir, gerektiğinde yurt dışından satın alınan bu kabil makina ve ekipman ülkeye getirilebilir.

Bu iş ve hizmetlerle ilgili gelirlere ilişkin uygulamalar Malî Yıl Bütçe Kanunları ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde düzenlenir.”

Bu iş ve hizmetlerle ilgili gelirlere ilişkin uygulamalar malî yıl bütçe kanunları ve diğer ilgili mevzuat çerçevesinde düzenlenir.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

Prof. Dr. T. Çiller

Devlet Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

N. K. Zeybek

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Şeker

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

İçişleri Bakanı

M. Akşener

Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. M. Sağlam

Sağlık Bakanı V.

A. Yılmaz

Tarım ve Köyşleri Bakanı

M. Demirci

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Orman Bakanı

M. H. Dağlı

(Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer .

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı

G. Dağdaş

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Bay. ve İskân Bakanı

C. Ayhan

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutan

Turizm Bakanı

B. Yücel

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar